

معرفی کتاب‌هایی برای ترانه‌سرایان و ترانه‌دوست‌ها

ترنم کتاب

امیرعلی حبیبی

نوجوانه

به‌طور کلی ترانه‌نویسی را نمی‌توان به‌عنوان یک هنر و یا حیطه مستقل دسته‌بندی کرد اما این دلیل نمی‌شود تا اهمیت آن در ادبیات و زندگی روزمره ما کم باشد. ترانه به‌سبب ویژگی‌های خاصش، قرابت بیشتری به زبان گفتار دارد تا زبان رسمی و نوشتاری، ماندگاری بیشتری در ذهن دارد و اثرگذاری آن بر روح و روان آدمی سریع‌تر و در برخی از موارد عمیق‌تر است. نزدیک‌تر بودن ترانه به زبان گفتار باعث نمی‌شود که ترانه و ترانه‌سرایی از قاعده خارج شود و هر چیزی که صرفاً آهنگین باشد را ترانه بنامند. بسیاری از صاحب‌نظران در این حوزه بر این باورند که در دهه اخیر در حق ترانه اجحاف شده و آیندگان این دوره از تاریخ را به‌عنوان افول ایران‌یان در ترانه‌نویسی خواهند شناخت. بنابراین نوجوانه‌ای‌ها تصمیم گرفتند به‌جهت این‌که به ترانه و ترانه‌سرایان کمک کنند، یک صفحه معرفی در رابطه با کتاب‌هایی در مورد ترانه و ترانه‌نویسی در این ضمیمه فخمه تحریر کنند. باشد که دین خود را به این هنر کهن ادا کرده و تأثیری در جهت جلوگیری از خرابکاری بیشتر در این هنر داشته باشیم. این شما و این هم معرفی این هفته:

مبانی ترانه‌سرایی

سرایش ترانه نیز مانند هر هنر دیگری نیاز به آگاهی و دانش دارد. قسمتی از این آگاهی از طریق خواندن آثار متعدد به‌دست می‌آید. قسمت دیگری از این آگاهی با آموزش‌های پایه‌ای و همراه با مطالعه مبانی و پایه‌ها همراه است. حال اگر شما بتوانید همزمان با خواندن آثار متفاوت، مبانی آن اثر را نیز مورد مطالعه قرار دهید، شیب رشد و پیشرفت‌تان بیشتر می‌شود.

سعید کریمی، با بررسی ۴۰۰ ترانه از میان بیش از ۱۰۰ ترانه‌سرای معاصر در کتاب «مبانی ترانه‌سرایی» این کار را کرده است. این کتاب که اولین اثر مکتوب و جامع برای علاقه‌مندان به ترانه‌سرایی به حساب می‌آید و حدود ۳۵۰ صفحه دارد، هر ترانه را از لحاظ سبک‌شناسی و به‌لحاظ فنی مورد بررسی قرار داده است. سعید کریمی تا حد امکان سعی کرده از تعریف و تمجید یا حتی انتقاد کردن در مورد این آثار بپرهیزد و صرفاً از نگاه فنی و به‌عنوان یک ابزار برای آموزش آنها را معرفی و تحلیل کند. همچنین در این کتاب به بررسی پیش‌زمینه‌های شکل‌گیری ترانه صحبت شده است.

به‌طور کلی اگر علاقه‌مند به ترانه‌سرایی هستید، می‌توانید از این کتاب به‌عنوان یک منبع آموزشی خوب استفاده کنید. همچنین این کتاب برای انجام پژوهش‌های دانشگاهی نیز می‌تواند مورد استفاده قرار بگیرد.

هنر ترانه‌سرایی

کتاب دیگری که از آن به‌عنوان یک ابزار آموزشی می‌توان استفاده کرد، کتاب «هنر ترانه‌سرایی» از علی کمارچی است. این کتاب در چهار فصل به بررسی و آموزش ترانه‌سرایی می‌پردازد. در این کتاب، شما با وزن، قافیه، تکنیک‌های ترانه‌سرایی و... آشنا می‌شوید. نکته قابل توجه در مورد این کتاب این است که شما با انواع شیوه‌های انتشار ترانه و مسائلی مانند ممنوع‌الکاری و سرقت ادبی هم آشنا می‌شوید. بنابراین از این کتاب می‌توان به‌عنوان یک راهنمای جامع و عملی برای نوشتن ترانه یاد کرد.

کمارچی در این کتاب سعی کرده مباحث نظری مربوط به ترانه‌سرایی را با تجربه خود مخلوط کند و یک محتوای قابل استناد به شما ارائه کند. همچنین در تمام این کتاب سعی شده از حاشیه‌ها پرهیز کرده و تا حد امکان فقط در مورد مسائل مرتبط و مربوط به ترانه‌سرایی صحبت شود.

این کتاب با حجم کمی که دارد، می‌تواند سریع‌السير شما را با ابتدائیات یک ترانه خوب آشنا کند و شما را یک قدم به تبدیل شدن به ترانه‌سرای حرفه‌ای نزدیک کند. کتاب کمارچی در کنار کتاب سعید کریمی می‌تواند به‌تنهایی کار یک مدرسه ترانه‌سرایی را برای شما انجام داده و علم آمیخته با تجربه را به شما هدیه دهد.

آریان

بعضی از ترانه‌ها فارغ از این‌که توسط چه‌کسی و در چه‌سالی سروده شده‌است، ما را درگیر خود می‌کند و باعث می‌شود در حال‌وهوای آن ترانه غرق شویم. این ترانه‌ها می‌تواند سالیان سال در ذهن مردم بمانند و هیچ وقت تکراری نشود. یکی از این ترانه‌ها که سروده علیرضا آذر است با تک‌مصرع «بی‌تو با غمگین‌ترین حالت تهران چه‌کنم» شناخته می‌شود و به‌نظر می‌رسد که هرچقدر هم گردوغبار روزها روی این ترانه بنشیند، باز هم از ذهن مان محو نمی‌شود. ترانه‌های علیرضا آذر به این تک‌مصرع و این ترانه ختم نمی‌شود؛ در سال ۱۳۹۵ یک مجموعه‌ترانه از این شاعر با عنوان «آریان» منتشر شد که با استقبال

بی‌نظیری هم مواجه شد. ترانه‌های این مجموعه از سال

۱۳۸۹ شروع و شامل ترانه‌های اجتماعی، ملی و میهنی می‌شود اما غالب ترانه‌های

این کتاب را ترانه‌های عاشقانه علیرضا آذر تشکیل می‌دهد. آریان با ۳۰۴ صفحه یکی از کتاب‌های مجموعه پازل شعر امروزی است.

مجموعه ترانه‌های خانه ترانه

افشین یداللهی از دسته‌شاعرانی بود که به‌معنای واقعی ادبیات و شعر را زندگی می‌کرد؛ به‌نظر می‌رسد او کمی عمیق‌تر از دیگران به مقوله ترانه و ترانه‌سرایی نگاه می‌کرد. غالب ترانه‌سرایان و صاحب‌نظران بر این باورند که خانه ترانه در دوره مرحوم دکتر افشین یداللهی در اوج خود بوده و این به‌سبب صوری و تلاش این فرد بوده است. دکتر یداللهی با پشتوانه شاعرانه خود خانه‌ای را ایجاد کرد که در آن ترانه‌سرایان زیادی به‌امید ورود به آن قلم زدند و نتیجه‌اش ترانه‌هایی که در تاریخ ادبیات این کشور ماندگار شد. مهدی ایوبی که خود موسس خانه ترانه اصفهان است و سال‌ها با افشین یداللهی مشق رفاقت کرده، در سال ۱۳۹۶ موفق به انتشار مجموعه‌ای تحت عنوان «ترانه‌های خانه ترانه» شد. این کتاب، آثار بیش از ۶۰ ترانه‌سرا را در دوره ریاست افشین یداللهی در خانه ترانه گردآوری کرده و به‌احترام افشین یداللهی، روی جلد از عکس او استفاده شده است. این کتاب ۴۵۶ صفحه دارد و توسط انتشارات فصل پنجم منتشر شده. تمام این ترانه‌ها جای خود را در تاریخ ترانه‌سرایی ایران پیدا کرده و نفس آنها بسته به نفس‌های مرحوم یداللهی بوده است. شاید درست‌تر این باشد که بگوییم افشین یداللهی لایه‌ای این ترانه‌ها کماکان زنده است و با هر دمی که برای خواندن این ترانه‌ها فرو می‌رود، نفس می‌کشد.

